

USTAWA

z dnia ..... 2021 roku

o zmianie ustawy - Kodeks karny

Art. 1.

W [ustawie](#) z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. poz. 553, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 43a otrzymuje następujące brzmienie:

"Odstępując od wymierzenia kary, a także w wypadkach wskazanych w ustawie, sąd może orzec świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz organizacji pożytku publicznego, której podstawowe zadania lub cele statutowe są bezpośrednio związane z ochroną dobra naruszonego lub zagrożonego przestępstwem, za które skazano sprawcę, z przeznaczeniem na ten cel; świadczenie to nie może przekroczyć 70.000 złotych."

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Potrzeba zmiany regulacji prawnej dotyczącej świadczenia pieniężnego wynika z patologii funkcjonowania Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej zwanego również Funduszem Sprawiedliwości, w szczególności w obszarze wydatkowania środków z tegoż funduszu. Jak wynika z audytu Najwyższej Izby Kontroli ogłoszonego w 2021 roku środki z Funduszu Sprawiedliwości liczone w milionach złotych były wydatkowane przez ministra sprawiedliwości niegospodarnie, niecelowo i bez kontroli, a ponadto minister sprawiedliwości nie reagował na konflikty interesów oraz mechanizmy korupcjogenne funkcjonujące w procesie wydatkowania środków z tego funduszu. Koncepcja centralnego Funduszu Sprawiedliwości zarządzanego przez czynnego polityka okazała się całkowicie chybiona, czego dowodzi raport NIK. Środki z Funduszu Sprawiedliwości miały być przeznaczane na pomoc ofiarom przestępstw, a tymczasem w znacznej części były wydatkowane w sposób nietransparentny, właściwie na dowolne cele, poza wszelką kontrolą. Dlatego należy wprowadzić rozwiązanie, aby to sąd decydował o wyborze instytucji, stowarzyszenia, fundacji lub organizacji społecznej, na rzecz której będzie zasądzane świadczenie pieniężne. Tylko

niezawisły sąd jest w stanie zagwarantować poprzez swoją decyzję, że środki zasądzone tytułem świadczenia pieniężnego trafią do podmiotu o uznanej w społeczeństwie renomie, którego podstawowym zadaniem lub celem statutowym będzie spełnianie świadczeń na określony cel społeczny, bezpośrednio związany z ochroną dobra naruszonego lub zagrożonego przestępstwem, za które skazano sprawcę. Odebranie tego uprawnienia sądom stanowiło wyraz braku zaufania do pozycji władzy sądowniczej i nie znajdowało racjonalnego uzasadnienia. Przekazanie w ręce sądów decyzji o wyborze podmiotu, na rzecz którego będzie zasądzane świadczenie pieniężne, przyczyni się do efektywnego rozdysponowania środków z tytułu świadczeń pieniężnych także do instytucji, stowarzyszeń, fundacji lub organizacji społecznych o charakterze lokalnym, czy regionalnym. Wsparcie finansowe lokalnych podmiotów, które zajmują się udzielaniem świadczeń dla społeczeństwa związanych z ochroną dóbr naruszonych lub zagrożonych przestępstwami, przyczyni się do budowania pozytywnego wizerunku sądów wśród lokalnej społeczności. Współcześnie niemal każda instytucja, stowarzyszenie, fundacja lub organizacja społeczna funkcjonuje w sieci Internet i ta powszechna digitalizacja znakomicie ułatwi sędziemu znalezienie odpowiedniego podmiotu, na rzecz którego będzie zasądzone świadczenie pieniężne. Zarazem wpisanie tych podmiotów na listę organizacji pożytku publicznego zapewni ich weryfikację na etapie rejestracji. Nie ma również racjonalnych powodów, aby wprowadzać obligatoryjność orzekania świadczenia pieniężnego w odniesieniu do pewnych kategorii przestępstw, jak np. przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji. Wprowadzane w Kodeksie karnym w ostatnich latach w coraz większym zakresie regulacje o charakterze obligatoryjnym ograniczają luz decyzyjny sędziego i tym samym prowadzą do zjawiska automatyzmu decyzji, co nierzadko skutkuje brakiem możliwości zindywidualizowania zakresu odpowiedzialności karnej sprawcy. Państwo, w którym sędziemu znacząco ogranicza się luz decyzyjny w procesie orzekania, zmuszając go do wydawania orzeczeń dotkniętych swoistym automatyzmem, traci atrybut państwa prawa. To bowiem sądy, a w nich sędziowie, sprawują wymiar sprawiedliwości, a nie ustawodawca, który poprzez ograniczanie decyzyjności sędziego wchodzi przez to w jego rolę. Z podobnych względów nie ma również konieczności wprowadzania określonej wysokości świadczenia pieniężnego przy danej kategorii przestępstw, np. przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji. Decyzję w tej kwestii należy pozostawić sądom i sędziom. Brak bowiem jakichkolwiek wiarygodnych badań, które wskazywałyby, że przykładowo znaczna wysokość świadczenia pieniężnego zasądzanego w związku z popełnieniem występku z art. 178a § 1 Kodeksu karnego przyczynia się do spadku przestępczości w tym obszarze.